

TMMOB

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

İZMİR ŞUBESİ HABER BÜLTENİ YIL: 1 SAYI: 9 MAYIS 1989

105 üyesi mühendis mimar olan TBMM'den bilime darbe

**BİZ,
AŞAĞIDA RESMİ OLANLAR...**

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki Anavatan Partisi çoğunluğu olarak, 26 Nisan 1989 günü **MÜHENDİS ve MİMARLARIN HAKLARININ ELLERİNDEN ALINMASINA EVET DEDİK**

Cumhuriyet tarihinde en fazla mühendis mimar milletvekilini bulunduran TBMM aldığı kararlarla mühendis ve mimarların yetkilerini gasp etti.

ANAP İzmir Milletvekili Akın Gönen'in 3194 sayılı İmar Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifinin TBMM'de kabul edilmesiyle 3194 sayılı Yasa şu şekilde değişmiştir.

Madde 1- 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5'inci maddesine son fıkrasından önce gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Fen adamları: yapı, elektrik tesisatı, sıhhi tesisat ve ısıtma, makine, harita kadastro ve benzeri alanlarda mesleki ve teknik öğrenim veren en az lise dengi okullardan mezun olmuş veya lise mezunu olup, bir öğretim yılı süreyle bakanlıkların açmış olduğu kursları başarıyla tamamlamış olanlar ile 3308 sayılı Çıracılık ve Meslek Eğitimi Kanunu'na göre ustalık belgesine sahip olan

elemanlardır.

Madde 2- 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 38'inci maddesinin 2'inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yapılan mimari, statik ve her türlü plan, proje, resim ve hesaplarının hazırlanmasını ve bunların uygulanmasıyla ilgili fenni mesuliyetleri, uzmanlık konularına ve ilgili kanunlarına göre mühendisler, mimarlar ile görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelikle düzenlenecek olan fen adamları deruhte ederler."

Madde 3- 38. maddede sayılan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları dışında kalan fen adamlarının, görev, yetki ve sorumlulukları ilgili Bakanlıklar ile TMMOB ve YÖK'nun görüşleri alınarak, Bakanlık ve Milli Eğitim Bakanlığı'nca birlikte çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

Geçtiğimiz yıllarda Danıştay 6. Dairesi'nde İmar Yasası'nın uymadığı ve giderilmesi güç zararlara neden olabileceği gerekçesi ile yönetmelik olarak iptal edilen mühendis mimar dışındaki fen adamlarına proje çizme yet-

Devamı 2. Sayfada

Elektriğe zam mı, vergi mi?

Bültenimizin Nisan 1989 sayısında, elektrik üretiminde plânsızlık sonucu önemli bir kapasite fazlalığı meydana geldiği belirtilmiş ve Türkiye'nin elektrik fiyatlarında Avrupa'da en pahalı ülke olduğu gözönüne alınarak elektrik fiyatlarının ucuzlatılması istenmişti. Böylece yaratılmış olan kapasite fazlalığının bir kısmı kullanılabilir ve halkımız daha fazla elektrik tüketimine yönlendirilebilirdi.

Ne var ki, kamuoyu bu beklenti içinde iken, 29 Nisan günü elektriğe yüzde 12 oranında zam yapıldı.

Hiç bir gerekçe gösterilmeden yapılan bu zam plânsız, dağınık ve düzensiz bir çalışmanın ısrarla sürdürüldüğünü göstermektedir.

Son elektrik zammı, ilk 150 kilovatsaati de kapsadığından toplumun tümünü, özellikle dar gelirli kesimi büyük ölçüde etkileyecektir. Bu yönüyle elektrik zammı yeni konulan bir vergi niteliğini almıştır.

Böylece, 26 Mart'ta siyasi iktidara yüzde 21.75 oy veren halkımız yalnız elektrikte yüzde 12 lik bir zamla ödüllendirilmiştir!

105 üyesi mühendis mimar olan TBMM'den bilime darbe

Baştarafı 1. Sayfada

kisi verilmesi çalışmalarını yerel seçimler öncesi başlatılarak siyasi iktidar tarafından oy kaygısı ile meclisten geçirilmek istenmişti. Ancak TMMOB ve bağlı odaların üyelerince büyük tepkiyle karşılanmıştır. Üniversitelerimizde de karşı çıkılan yasa tasarısı bu tepki karşısında Mecliste görüşülememişti.

Mühendislik eğitimi veren üniversitelerimiz, bilim adamlarımız ve TMMOB'un görüşünü hiçe sayarak bilim ve teknoloji ile bağdaşmayan halkımızın can ve mal güvenliğini tehdit eden böylesi önemli bir konuyu politik malzeme olarak gören zihniyetin yargılanmasını kamuoyunun takdirine bırakıyoruz.

Oda dergimizin ilk sayısında tam metnini sizlere sunacağımız meclis tutanaklarından bazı alıntılar yaparak yetki cinayetinin nasıl işlendiğini aktarmak istiyoruz.

SHP grubu adına Veli AKSOY (İzmir) - "Hazırlanmış olan bu tip yasa önerilerinin büyük bir bölümü, sanki yangından mal kaçırıcısına, tamamen "oldu bitti" mantığı içerisinde hazırlanmaktadır. Biz, hazırlanacak bu tip yasa önerileriyle ilgili meslek örgütlerinin görüşlerinin alınıp, katılımlarının sağlanması gerektiğine inanıyoruz. Bu şekilde, acele olarak çıkan yasalar, her zaman Anayasa duvarına çarpıyor ve geri dönüyor, hazırlanan yönetmelikler de Danıştay tarafından iptal ediliyor.

Her hizmet için belirlenmiş eğitim programı vardır, dolayısıyla mühendis ve mimarların aldıkları eğitim ile teknik elemanların, teknisyenlerin, teknikerlerin ve teknik öğretmenlerin aldıkları eğitimlerde birbirinden farklıdır. Birinci gruptakiler daha çok proje, tasarım ve uygulamaya yönelik olarak eğitilir iken ikinci gruptakilerde uygulama ve işletmeye uygun olarak eğitilmektedirler."

"Gerekli ilgili kuruluşların gerektiği şekilde yorumu alınmadan meclisin gündemine getirilmiş olan bu yasa teklifinin geri alınarak tüm odaların, teknikerlerin, teknisyenlerin bağlı olduğu kuruluşların, TMMOB'nin bilim adamlarının teklifleri alınarak tekrar hazırlanıp geri getirilmesini öneriyoruz, hepinize saygılar sunuyoruz.

DYP Grubu adına Alaettin KURT (Kocaeli):

- Sayın milletvekilleri, bu yasa teklifi, başlangıçta bir boşluğu doldurmak gibi halisane bir gaye ile hazırlanmış olsa da, eldeki bu şekliyle kelimenin tam anlamıyla, kaş yaparken göz çıkarmaya yarayacak bir teklif durumundadır.

Her şeyin ihtisaslaşmaya yöneldiği bir devirde, böyle bir kanun teklifi teknik meselelerde tam bir kargaşa meydana getirecek olan çok hatalı bir düzenlemedir.

Bu kanun teklifinin uygulaması fazla uzun sürmeyecek, teknik konuları tam bir kargaşa içine sokacaktır.

ANAP Grubu adına Akın GÖNEN (İzmir):

Eğer bu teklifimiz kabul edilmediği takdirde, çıraklık eğitimi yaptırdığımız çocuklar, mühendis dışında kalan diğer teknik eğitim yapan çocuklarımıza diploma vereceğiz, ama bu diplomayı bunlar kullanamayacaklar, verilen yetki duvarda kalan bir çerçeve içerisindeki kağıt- tan ibaret olacaktır. Bu adamlara tahsil yapıyoruz, eği-

tim gösteriyoruz, tornavida tutmayı öğretiyoruz, ekmek haklarını ellerinden alıyoruz.

Bayındırlık ve İskan Bakanı Cengiz ALTINKAYA (Aydın):

Biz, mimar ve mühendislerimizin mevcut kanunlar içindeki haklarını ellerinden almıyoruz, ancak çok çarpıcı bir örnek vermek istiyorum. Bir inşaat sahibi, şantiye açmış, belediyenin suyundan şantiye suyu alacak, işte mevcut kanunumuz o işin makina mühendisine kadar gitmesini emretmekte.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Adına Başkan Vekili Hayrettin ELMAS (İstanbul):

- Bu kanun, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun geçtiği sırada İmar Kanununun 32'nci maddesine göre "plan, proje, hesap vs. işleri mühendisler yapar" deniyor. İmar Kanunu'nun 38'inci maddesi ise, "Mühendis ve mimarlar dışında kalan fen adamlarının yetki ve sorumluluklarını, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Bayındırlık Bakanlığı'nın müşterek çıkartacağı yönetmelikle tespit edilir" deniyor. İşte kanunun 44'üncü maddesine göre çıkartılan bu yönetmelikte tabii İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Haritacılar Odası gibi odaların olmasına ve bağlı kuruluşları olan diğer meslek odaları da olmasına rağmen sadece Elektrik Mühendisleri Odası'nın müracaatı üzerine hazırlanan yönetmelik iptal edilmiştir. Yani elektrik teknisyenleri dışındaki bütün teknisyenler, yönetmelikle kendilerine ne hak ve vebecbe verilmişse bunun uygulamasını halen yapmaktalar. Anayasa Mahkemesi'nin gerekçesinde de "İmar Kanunu'nda yasal dayanağı olmadığı için 44'üncü madde yönetmelik hazırlanmasına rağmen herhangi bir yasal dayanağı olmadığı için iptal edildiğinden dolayı" deniyor. İşte burada önemli olan husus yani kanun teklifinin buraya getirilmesindeki gaye, sayın Gönenin söylediği gibi uygulamada hali hazırda bütün meslek kuruluşlarında devam eden, fakat elektrik teknisyenlerini mağdur duruma düşüren önemli bir boşluğun doldurulmasıdır.

Bugünkü uygulama ile ilgili sadece bir misal vermek istiyorum. Mühendis ve Mimarın dahi bulunduğu bir yerde - hele hele mühendis ve mimarın hiç olmadığı bir yerde çok daha büyük bir problem var düşünün, bir vandaş bir kasap dükkanı açacak, oraya 3 beygirlik bir buzdolabı koyacak, bir ufak motor koyacak, bunun krokisini, şemasını elektrik teknisyeni çiziyor, elektrik tesisatını yapıyor ama iş imzaya kaldığı zaman ona deniyor ki; Git bir mühendis bul bunun imzasını attır. İşte çok değerli üyeler, mühendisler imzacı mühendis olmamalı; mühendis yaptığı işin, emeğinin, hakikaten mesleğinin gerektirdiği hizmetinin neticesini alabilmelidir.

Her günün ayrı bir bayram coşkusuyla yaşanacağı, barış, özgürlük ve demokrasi özlülerinin savunulabildiği, bir Türkiye dileği ile meslektaşlarımızın bayramını kutlar, sağlık ve esenlikler dileriz.

**EMO İZMİR ŞUBESİ
YÖNETİM KURULU**

Şubeden Haberler...Şubeden Haberler..

M.ULUTAŞ'IN KALANLARI İLE DAYANIŞMA KAMPANYASI SONUÇLANDI

27 Aralık 1988 tarihinde vefat eden Şube Başkanımız Mesut Ulutaş'ın kalanlarına gelir getiri bir mülkalinması amacıyla başlatılan dayanışma kampanyasının sonucu; umulanın çok üstünde katılımın olduğu, insanlarımızın dayanışma duygularının ne ölçüde güçlü olduğunu gösteren bir kanıt olmuştur. Yurdumuzun çeşitli yerlerinden, üyelerimizin, dostlarının diğer Oda ve üyeleri ile kuruluşların katkıları sonucunda Alsancak'ta amaca uygun bir büro satın alınmıştır.

EMO KOORDİNASYON TOPLANTISI YAPILDI

29-30 Nisan 1989 tarihinde Ankara'da toplanan koordinasyon kurulu şu konuları görüşmüştür.

- 1- İmar Yasası'nda yapılan değişiklikler konusunda Odamızın yapacağı çalışmaların belirlenmesi.
- 2- 13-14 Mayıs'ta yapılacak EMO Olağanüstü Genel Kurul çalışmaları,
- 3- Geçtiğimiz dönem çalışmaları.
- 4- Önümüzdeki döneme ilişkin çalışma programının oluşturulması.

O.A.K.K. TOPLANTISI

TMMOB'ya bağlı Odaların İzmir birimlerinin katıldığı İl Koordinasyon Kurulu Toplantısı'nda şu konular görüşüldü.

- 1- Belediyelerle yapılacak ortak çalışma kriterlerinin belirlenmesi,
- 2- TMMOB Olağanüstü Genel Kurul sonucunun değerlendirilmesi,
- 3- Çevre Günü etkinlik programı.

MUĞLA İL KOORDİNASYON TOPLANTISI YAPILDI

1 Nisan 1989 tarihinde Muğla İl Temsilciliği ile Marmaris, Milas, Fethiye ve Bodrum Proje Kontrol Büro sorumlularının katılımı ile yapılan toplantıda özellikle yoğun turizm yatırımlarının yapıldığı bölgemizdeki birimlerin sorunları görüşüldü ve koordinasyon eksiklikleri giderilmeye çalışıldı.

ISPARTA ve MUĞLA TMMOB LOKALLERİ AÇILDI

Tüm mühendis ve mimar üyelerimizin yararlanabileceği sosyal çalışmalar yapabileceği boş zamanla-

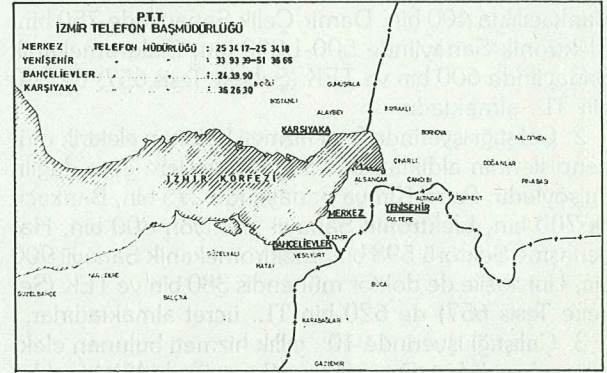
rını değerlendirebileceği lokallerin açılışına emeği geçen arkadaşlarımızı kutlarız.

YAPI DENETİMİ

Şubemiz, EMO, PTT ve Belediye arasında yapılan teknik işbirliği protokolu gereğince yapı denetimi-ne başlamıştır. Serbest çalışan üyelerimizin, fenni mesuliyetlerini üstlendikleri yapılarda EMO denetimine açık düzenlemeyi sağlamaları görülen durum, yapılan uyarı ve önerilerin yazıldığı TUS defterlerini şantiyede bulundurmaları gerekmektedir.

TELEFON PROJELERİ

PTT İzmir Bölge Başmüdürlüğü tarafından onayı yapılan telefon projelerinin, daha sağlıklı ve süratli değerlendirilmesi, işlenmesi ve onaylanması amacı ile PTT, onay işlemini bölgelere taşımıştır. Bölgeler, ve telefonları şu şekildedir.

S.S. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ KİŞLİK YAPI KOOPERATİFİ

Kooperatifimizin 27 Nisan 89 tarihinde yapılan Genel Kurulu'nda şerefiye raporu karara bağlandı. Daha sonra yapılan kura çekimi sonunda üyelerimizin konutları belirlendi. Bilindiği gibi 2 üyelik Odamıza ait olup, çok amaçlı olarak kullanılacaktır.

UŞAK TEMSİLCİLİĞİ ÜYE TOPLANTISI YAPILDI

Uşak ilimizde serbest olarak hizmet üreten üyelerimiz ile 28 Nisan 89 tarihinde mesleki denetim uygulamaları konusunda ortaya çıkan sorunların giderilmesine yönelik bir toplantı düzenlendi. Bölgedeki üyelerimizin sorunlarının da saptandığı toplantının bir bölümüne Uşak Belediye Başkanı Sayın Ali Künek'te katıldılar. Odamızın başarı dileklerini ilettiğimiz Sayı Ali Künek daha önce İnşaat Mühendisleri Odası İl Temsilciliği görevini yürütmekteydi.

ARAŞTIRMA

ÜCRETLER

Elektrik mühendislerinin içinde bulunduğumuz koşullarda, hangi sektörde ne kadar kazanabildiği hem merak edilen ve hemde önemli konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konu bilindiğinde, öyle umuyoruz ki, bir çok arkadaşımız düşük ücretle çalıştığını görecek ve daha iyi ücretle çalışabileceği sektörde iş olanaklarını arayabilecektir.

Olanaklarımız ölçüsünde, İzmir ili sınırları içinde yaptığımız araştırma sonucu çeşitli sektörlerde çalışan elektrik müendislerinin aylık 1989 yılına ilişkin net kazançlarını saptamış bulunmaktayız. Buna göre düzenlediğimiz ve yan sayfadaki tabloda görüleceği gibi, bir elektrik mühendisinin bir aylık kazancı büyük farklılıklar göstermektedir. Ortaya çıkan bu farklılıkları bir çok yönden inceleyelim.

1. İşe yeni girmiş bir elektrik mühendisi üniversitede araştırma görevlisi olarak net 285 bin TL. kazanırken, Çimento Sanayiinde 360 bin, inşaat sektöründe 600 bin, Bankacılıkta 400 bin, Demir-Çelik Sanayiinde 750 bin, Elektronik Sanayiinde 500-1.200 bin, Elektromekanik Sanayiinde 600 bin ve TEK (Şebeke Tesis 657) de 540 bin TL. almaktadır.

2. Çalıştığı işyerinde 5 yıl hizmeti bulunan elektrik mühendislerinin aldıkları ücretlerin sektörler göre dağılımı şöyledir. Petro-Kimya Sanayiinde 275 bin, Bankacılık 700 bin, Elektronik Sanayii 1 milyon 800 bin, Haberleşme Sektörü 598 bin, Elektromekanik Sanayii 900 bin, Üniversite de doktor mühendis 380 bin ve TEK (Şebeke Tesis 657) de 620 bin TL. ücret almaktadırlar.

3. Çalıştığı işyerinde 10 yıllık hizmeti bulunan elektrik mühendisleri; Petro-Kimya Sanayii'nde 450 bin, Haberleşme Sektöründe 887 bin, Elektromekanik Sanayiinde 1 milyon 200 bin, Yabancı Şirketler 1 milyon 500 bin, Üniversitede doçent 700 bin ve TEK'de (Proje Servisi) 429 bin TL. almaktadırlar.

4. Çalıştığı işyerinde 15 yıllık hizmeti bulunan elektrik mühendisleri, Petro-Kimya Sektöründe 600 bin, Haberleşme Sektörün de 935 bin - 1 milyon 130 bin, Enerji

Sektöründe (Sözleşmeli) 830 bin, Üniversitede yeni profesör 760 bin ve TEK (Şebeke Tesis) 661 bin, TEK (Sözleşmeli) 860 bin TL. almaktadırlar.

Yukarıdan da kolayca görüleceği gibi, elektrik mühendisleri çeşitli hizmet yıllarında ve çeşitli ünvanlarda olmalarına karşın, en düşük ücreti üniversitelerde almaktadırlar. Parasal olarak ortaya çıkan bu durum, YÖK'le birlikte üniversitelerimize verilen önemi bir başka açıdan ortaya koymaktadır. Gerçekten de YÖK'le birlikte çeşitli nedenlerle bir çok öğretim üyesi ayrılmak zorunda bırakılmıştır. Bir kısmı 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası uyarınca üniversitelerden zorla alınmış, diğer bir kısmı ise daha yüksek ücret veren BİLKENT Üniversitesi'ne geçmiştir.

Esas görevi elektriğin üretim, iletim, dağıtım ve ticaretini yapmak durumunda bulunan TEK'te elektrik mühendisleri gerek 657 sayılı Yasaya göre ve gerekse sözleşmeli statüde yeterli ücret verilmemektedir. Nitekim asli görevi bankacılık olan B bankası 7 yıllık elektrik mühendisine net 1 milyon 100 bin TL. vermektedir.

Elektronik Sanayii, Üniversite ve TEK'e göre görece olarak hemen hemen yüzde 100 fazla ücret verirken, ekonominin bel kemiği olan Petro-Kimya Sanayii ise en düşük ücret veren kuruluşların başında yer almaktadır.

Sonuç olarak 24 Ocak 1980 kararlarıyla başlayan ve günümüze kadar süren ekonomik politikaların sonucu, genel olarak tüm çalışanlar enflasyona yenik düşürülmüştür. Özellikle kamu kesiminde ücretler çok düşük tutulmuştur. Elektrik mühendislerinin ücreti de buna paralel olarak enflasyon oranının çok gerisinde kalmıştır.

Bugün bir elektrik mühendisinin insanca yaşayabilmesi için asgari 1 milyon 500 bin TL. kazanması gerekmektedir. Oysa yukarıda incelediğimiz ücretleri gözönüne aldığımızda yabancı şirketlerde çalışan elektrik mühendisleri dışındakilerin hemen hepsi 1 milyon 500 bin TL.'nin altında ücret almaktadırlar.

Elektrik Mühendislerimiz ücret durumunu böylece saptarken, sorunun toplu-sözleşmeli sendikal hakların alınması ile çözümlenebileceğini bir kez daha belirtelim.

ACE

Asansörleri

ASANSÖR ve SİNÂİ TESİSLER LTD.ŞTİ

AKGERMAN HAN KAT: 4 No. 415 - 417 İZMİR
TEL. : 14 84 58 - 14 55 85 FAX: 25-07 95BAĞDAT CAD. No. 208/1 SELAMİÇEŞME - İSTANBUL
TEL. : 385 11 20 FAX: 356 90 19

ANAFARTALAR CAD. TOPRAK PSJ. No. 48/12 - ANTALYA TEL.: 11 43 46

LUTZ

AUFZÜGE

- İthal malzemede, dünyaca ünlü "HANS LUTZ-AUFZÜGE" gurubu güvencesi
- Yerli malzemede, ileri teknolojiye dayalı üretim, denenmiş kalite garantisi,
- Montaj bakım ve onarımda uzman kadro
- Konforlu, sessiz, yumuşak ve emniyetli çalışma.
- Uzun ömür.

SANAYİNİN TÜRÜ	ŞİRKET KODU	KAÇ YILLIK MÜHENDİS	İŞYER.KAÇINCI YILI	İŞYERİNDEKİ STATÜSÜ	1.1.89 İTİBARIYLA NET ORTALAMA AYLIK ÜCRET
		10	5	Yük.Müh.	300.000.-
		11	6	Mühendis	292.000.-
		28	16	Kapsam dışı	
				Müdür Muavini	600.000.-
Petro kimya sanayi (x)	A.Şirketi	14	10	Kapsam dışı	
		22	13	Baş Mühendis	450.000.-
				Kapsam Dışı	
		13	11	Müdür Muavini	510.000.-
		8	5	Mühendis	335.000.-
				Mühendis	275.000.-
	A.Şirketi	6	—	Mühendis	566.000.-
	B.Şirketi	12	Yeni girmiş	Mühendis	600.000.-
İnşaat Sektörü	C.Şirketi	4	1	Mühendis	585.000.-
	D.Şirketi	5	3	Mühendis	1.300.000.-
	(x) A.Bankası	8	—	Em.San.Söz.Per.	542.000.-
	B.Bankası	7	—	"	1.100.000.-
Banka Sektörü	C.Bankası	10	6	"	700.000.-
	"	1	—	SSK Söz.Per.	550.000.-
	D.Bankası	—	Yeni girmiş	Mühendis (Vasıfsız)	400.000.-
	"	—	—	Mühendism (Vasıflı)	600.000.-
	"	6	3	Mühendis	900.000.-
Deri Sanayii	A.Şirketi	2	2	Mühendis	920.000.-
	A.Şirketi	8	3	Mühendis	1.400.000.-
Çelik Sanayii	B.Şirketi	8	1	Mühendis	1.500.000.-
	C.Şirketi	—	2	Mühendis	850.000.-
	"	—	Yeni girmiş	Mühendis	750.000.-
	A.Şirketi	10	10	Mühendis	2.300.000.-
Kimya Sanayii	B.Şirketi	9	2	Mühendis	450.000.-
	A.Şirketi	10	Yeni girmiş	Mühendis (Vasıfsız)	500.000.-
	B.Şirketi=Bilgisayar	6	—	Mühendis	700.000.-
Elektronik Sanayii	C.Şirketi	—	2,5	Mühendis	1.450.000.-
	"	—	Yeni girmiş	Mühendis	1.200.000.-
	D.Şirketi	11	5	Müdür	1.800.000.-
	"	—	Yeni girmiş	Mühendis	1.200.000.-
	A.Şirketi	7	7	Mühendis	470.000.-
İmâlat Sanayii	B.Şirketi	8	—	Mühendis	1.130.000.-
Gazete Sanayii	A.Gazetesi	8	1,5	Mühendis	1.400.000.-
	A.Şirketi	—	Yeni girmiş	Mühendis (vardiya)	360.000.-
Çimento Sanayii	"	—	6 Ay	Mühendis (vardiya)	670.000.-
	"	—	2 Ay	Mühendis (vardiya)	715.000.-
	A.Kurumu	—	2,5	SSK Sözleşmeli	980.000.-
Haberleşme Sektörü	"	—	15	Em.San.Söz.Per.(Şef)	745.000.-
	"	—	15	Emk.San.Söz. (B.Müh)	1.125.000.-
	B.Kurumu	—	15	Em.San.Söz. (Gr.B.Müh)	935.000.-
	"	—	10	Em.San. (Baş Müh.)	887.000.-
Haberleşme Sektörü (x x)	"	—	5	Em.San. (Müh)	598.000.-
	"	—	15	Em.San. (Baş Müdür)	1.130.000.-
	"	—	20	Em.San. (Baş Müd.Yrd)	955.000.-
	A.Kurumu	10	8	Em.San.Söz. (Baş Müh)	950.000.-
	B.Kurumu	15	15	Em.San.Söz. (Baş Müh)	830.000.-
Enerji Sektörü	"	8	8	Em.San.Söz. (Müh)	760.000.-
	"	3	3	SSK Söz.Per. (Müh)	700.000.-
	A.Şirketi	—	Yeni girmiş	Mühendis	600.000.-
Elektromekanik Sanayii	"	—	5	Mühendis	900.000.-
	"	—	10	Şef Mühendis	1.200.000.-
	A.Şirketi	11	8	Mühendis	1.500.000.-
Yabancı Şirketler	"	19	10	Mühendis	1.500.000.-
	B.Şirketi	14	6	Müdür	3.200.000.-
	—	—	Yeni girmiş	Araştırma Gör.	285.000.-
	—	—	—	Doktor	350.000.-
	—	—	—	Yardımcı Doç.	550.000.-
Üniversite	—	—	—	Yeni Doçent	625.000.-
	—	—	—	Eski Doçent	700.000.-
	—	—	—	Yeni Profesör	760.000.-
	—	—	—	Eski Profesör	950.000.-
KİT	A.Kurumu	—	Yeni girmiş	657'ye bağlı Müh.	540.000.-
Taşıra ve Şebeke Tesis işletmesindeki çalışanlar	(x x x)	—	5	657'ye bağlı Müh.	620.000.-
	—	—	16	" " "	661.000.-
KİT	A.Kurumu	—	9	657'ye bağlı Müh.	403.000.-
Taşıra ve Proje Müdürlüklerinde	(x x x)	—	11	" " B.Müh.	429.000.-
	—	—	13	" " Müh.	424.000.-

(x) Ücretler 1988 yılı Aralık ayına aittir.

(x x) Ücretlerin içinde % 10 civarında yabancı dil tazminatı veriyor.

(x x x) Ücretlerin içinde yabancı dil tazminatı konulmamıştır.

Mühendislik öğrencilerinin staj sorunları

Eğitimin temel amacı üretime doğrudan katkıda bulunarak üretimi geliştirmek üzere nitelikli eleman yetiştirilmesini sağlamaktır. Bu amaca yönelik bir eğitimin yararından sözedilebilir. Bu genel doğru teknik eğitim içinde geçerlidir. Elektrik mühendisliği eğitimi öğrenenlerin okuldaki dersleri izlemeleri, kitaptaki bilgileri öğrenmeleri yeterli değildir. Okuldan, kitaplardan alınan bilgilerin uygulamasının görülmesi ve uygulamasında bulunulması amacıyla öğrencilere staj yapma zorunluluğu getirilmiştir. Teori ve pratik arasındaki ilişkinin kurulmasını amaçlayan staj öğrenim süresinde tamamlanması zorunlu bir süreçtir.

Ülkemizde yürürlükte olan 72 veya 108 işgünü sürelik staj yapma koşulu haklı bir gerekçeye dayanmaktadır. Uygulamadan kaynaklanan işlemler nedeniyle uygulamada "stajın gereksiz olduğu" düşüncesi yaygınlaşmaktadır.

Yürürlükteki staj uygulamasının aksayan yanları şu şekilde sıralanabilir;

1. Mühendislik öğrenimindeki farklılık nedeniyle staj programları ve süreleri okullar arasında farklılık göstermektedir.

2. Staj programları genellikle öğrencilerin okudukları derslerle edindikleri kuramsal bilgilerle uyumlu değildir. Staj ile kazanılmış bilgiler arasında bir paralellik yoktur.

3. Staj yapma durumundaki öğrencilerin çokluğuna karşı kurum ve kuruluşların gösterdiği staj yeri sayısı yetersiz kalmaktadır. Bunun sonucu olarak ya öğrenciler öğrenimlerini bitirdikleri halde staj yeri olmadığından mezun olamamaktadırlar ya da staj yapmaksızın staj evraklarını doldurup, imzalayıp formaliteyi tamamlamaktadırlar.

4. 1967 yılında Hükümet kararı ile çıkarılan ve günde 30 TL. olan staj ücretleri halen yürürlüktedir. Uygulamada ise kamu kurumları hiçbir ücret ödemezken

bir kısım özel kuruluş asgari ücret uygulamaktadır.

5. Gerek ücretlerin düşük olması gerekse yemek, barınma gibi gereksinimleri karşılanmaması öğrencileri oturdukları yerlerde staj yapmaya zorlamaktadır. İyi yetişmiş mühendis ve mimarların öğrenimlerini pekiştirebilmeleri için uygulanabilir staj programlarının yapılmasına gereksinim vardır. Bu konuda TMMOB tarafından hazırlanan "staj çalışmaları yasa önerisi" bir an önce yığama geçirilmelidir.

Sonuç olarak;

1. Ülke çapında elektrik mühendisliği öğretim birliği sağlanmalı ve böylece staj programlarının ülke koşullarına ve eğitimine uygun hale getirilmelidir. Bu konuda üniversiteler ve Meslek odalarının görev alacağı uzmanlık Komisyonları kurulmalıdır.

2. Uzmanlık dallarına uygun staj olanakları sağlanmalıdır.

3. Devlet ve özel kuruluşlar yeterli sayıda staj yeri göstermekle yükümlü bulunmalı ve üzerine düşen görevleri yapmalarını sağlayacak önlemler alınmalıdır.

4. Kuruluşların kabul etmekle yükümlü bulunacakları yıllık stajyer sayısı kuruluşların aşağıdaki özelliklerine göre belirlenmelidir.

a) Kendi uzmanlık dalında çalıştırdığı işçi ve mühendis sayısı,

b) Teknolojik seviyesi,

c) Kurulu üretim kapasitesi,

d) Tükettiği enerji,

e) Kuruluş sermayesi,

f) Sosyal olanakları.

5. Staj yapan öğrencilere günün koşullarına uygun ücret verilmeli, sigorta yapılmalı ve kuruluşların sosyal olanaklarından yararlanmaları sağlanmalıdır.

6. Staj yapan öğrencilere gerektiğinde koruyucu malzeme ve giyecek verilmelidir.

7. Bazı kamu kuruluşlarının staj öncesi güvenlik soruşturmaları kaldırılmalıdır.

İş kazaları, işçi sağlığı-iş güvenliği

Baştarafı 8. Sayfada

- İş kazalarının en çok 10-11 ila 14-15 saatlerinde ve Temmuz ayında olduğu görülmektedir.

- İş kazasına uğrayanlarda yapılan incelemelerde hizmet ürelerinin artması ile iş kazalarının azaldığı görülmektedir.

- İş kazalarının işin niteliğine göre dağılımına bakıldığında: Elektrik kazalarının: % 28, 1 Mekanik: % 59,9 Düşme: % 3,6 Trafik: % 7,6 Diğer: % 0,8

- Vücudun çeşitli kesimlerine göre dağılımı.

Eller: % 31, Ayaklar: 26, Baş ve boyun: % 12, Gövde: % 12, Kollar: % 9, Bacaklar: % 5,5 Gözler: % 4,5

- İş kazalarının oluş nedenlerine göre dağılımı:

Tedbirsizlik: % 33 Dikkatsizlik: % 31, Güvenlik teçhizatı kullanmak: 15, Pratik ve teorik bilgi noksanlığı: % 8,70 İş organizasyonu yokluğu: % 10.

İmalat ve makine hatalarından kaynaklanan: % 2 Haberleşme yetersizliği: % 0,30

SSK Genel Müdürlüğü'nce yapılan bir araştırmaya göre 8 saatlik bir iş gününde ortalama 500 iş kazası olmaktadır ve ortalama 4 işçi bu kazalarda hayatını kaybetmektedir.

1973-1983 yılları arasında incelenen yaklaşık 500 adet elektrik kazasının oluş nedenleri yaklaşık yüzdeler açısından aşağıdaki dağılımı göstermektedir.

- İzolasyon hatasından oluşan kazalar: % 24, Makina yakınındaki elektrik kaçağı ile madeni kısmın elektriklenmesi sonucu oluşan kazalar: % 26, Enerji iletim hatlarına değme sonucu oluşan kazalar: % 20, Elektrik direklerinin üzerinde ve yanında oluşan kazalar: % 11, Gerilim yanındaki işlerde oluşan kazalar: % 5,6, Patlama sonucu oluşan kazalar: % 5,9 Yangın olayları: % 7,5

İşçi sağlığı-iş güvenliği konuları görüldüğü gibi önemle orantılı olarak gereken ilgiyi görmemektedir. Uygulamanın içinde olan arkadaşlarımızdan konu ile daha yakından ve titizlikle ilgilenmelerini, zaman alıcı ve masraflı görünmesine rağmen can ve mal güvenliğini tam olarak sağlayan önlemlerin (aslında verimliliği de artırdığını göz önüne alarak) alınmasını ve takibinin yapılmasını bekliyoruz.

Kaynak: TEK Genel Müdürlüğü, İş Kazaları İstatistikleri - Bursa 1. Elektromekanik Sempozyumu. 1986.

BASINDA EMO

KENT YAŞAM

3. MAYIS 1989 Cumhuriyet

Üretim fazlalığı nedeniyle Elektrik Mühendisleri Odası'nın önerisi:

Elektrik fiyatları ucuzlasın

Ülkede, ölçsüz ve plansız bir yatırım olduğuna dikkati çeken EMO, üretim fazlası enerjinin tüketime yönlendirilebilmesi için fiyatlarının ucuzlatılması görüşünü ileri sürdü. EMO'ya göre üretimde gerekli olmayan fazlalık, elektriğin pahalılığını da beraberinde getiriyor.

İZMİR (Cumhuriyet Ege Büro-su) — Türkiye'de üretilen elektrik enerjisinin tüketiminin çok üzerinde olduğu belirtilerek, "Bunun tüketime yönlendirilebilmesi için fiyatlarının ucuzlatılması gerekir" görüşü ortaya atıldı. TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, "Türkiye'de ölçsüz ve plansız bir

yatırım söz konusudur" görüşünü dile getirerek ucuzlatılacak elektrik enerjisinin sanayide maliyet düşüreceğini ve yurttaşların da tüketimi arttıracağını öne sürdü.

Yıllar öncesi yetersizlik nedeniyle elektrik enerjisinde programlı kesintiler yapıldığı anmsatılarak, "Bugün ise elektrik üretimindeki gerekli olmayan fazlalık ve elektriğin pahalılığı sorunu ortaya çıkmıştır" denildi. Elektriğin üretildiği anda tüketilmesi gerektiğine işaret eden ilgili çevreler depo edilme özelliği olmayan bu enerji kaynağının talebin üzerinde üretmesinin yarar yerine zarar getirdiğini öne sürdüler. Konuya ilişkin bir araştırma yapan Elektrik Mühendisleri Odası, Türkiye'de 85 milyar kilovatsaatlık bir üretim kapasitesi bulunduğu, bunun ancak 50 milyar kilovatsaatın tüketildiğini kaydederek 35 milyar kilovatsaatlık fazlalığın sorun olarak ortaya çıktığını vurguladı.

TEK yatırımlarının 1983 yılından itibaren hızla arttığı belirtilen araştırmada, "Nitekim 1983 yılında yüzde 144, 1984 de yüzde 170, 1985 de yüzde 181, 1986'da yüzde 227, 1987'de de yüzde 136 olarak artış hızı saptandı" denildi. Yatırımlar için herhangi bir planlama yapılmadığı öne sürülen araştırmada şu görüşlere yer verildi:

"Nerede planlama? Nerede sanayinin talebi? Bir taraftan imalat sanayi küçültülür ve yatırımlar düşerken, TEK yatırımları neye göre yapıldığı bilinmemektedir. Görünen o ki, ölçsüz ve plansız bir yatırım söz konusudur. Krediyi temin eden firmaların başarısız, hiç araştırılmadan üretim testleri kurma izni verilmektedir. Kredinin temin edilmiş olması, bankı bedava santral kurmak demektir. Bir taraftan elektrik üretiminde

Elektrik Mühendisleri Odası görev bölümü yaptı

İZMİR (hha) - Elektrik Mühendislik Odası İzmir şubesinde yeniden görev bölümü yapıldı. Başkanlığa Musa Çeçen seçildi. Bir süre önce, yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayarak genç yaşta vefat eden Musat Ulutaş'ın yerine yönetim kurulunca ikinci başkan Musa Çeçen getirilirken, ikinci başkan Cevat Şahin, yazman M.Macit Mutaf, Sayman Emin Özger ve üyeler Müjdat Savran, Mustafa Küçük, Namık Onmuş oldu.

"Türkiye'de aydınlatma standartlarına uyulmuyor"

Tülin ÖZGEN İzmir (hha)

TÜRKİYE'DE gerek konutlarda, gerek ticari işletmelerde ve gerekse genel aydınlatmada standartlara uyulmadığı, bunun sonucu olarak da enerji ve para kaybının oldukça yüksek boyutlarda olduğu belirtildi. Aydınlatma konusunda görülen tüm sorunların eğitim yetersizliğinden kaynaklandığını ve Türkiye'de üniversite aşamasında elektrik mühendislerine yeterli derecede uygun lamaya yönelik eğitim verilmediği öne sürüldü.

Elektrik Mühendisleri Odası ile Philips şirketi tarafından ortaklaşa düzenlenen "Elektrik mühendisliği açısından aydınlatmanın önemi" konulu seminerin açış konuşmasını yapan Türk Philips Aydınlatma Sanayi ve Ticaret A.Ş. aydınlatma müdürü Dr. Müh. Halidun Demirdağ, Türkiye'de aydınlatma araçlarının seçiminde gerekene özenin gösterilmediğini belirterek, "ışık kaynağı, aydınlatma armatürleri ve projelendirme bir bütün olarak ele alınmalıdır. Ama Türkiye'de bu böyle yapılmıyor. Kalitesiz ve ucuz olan tercih ediliyor, uzun vadede bu seçim çok daha pahalıya mal oluyor" dedi.

Toplantıda daha sonra söz alan elektrik mühendisleri Odası İzmir şubesinde mühendis Muzaffer Öke, "Aydınlatmacılık bugüne kadar ülkemizde kavranamamış, önemi ihmal edilmiş bir konudur. Tasaruf edilsin diye ampüllerin sayısı en aza indirilmiş, gerçek tasarruf tedbirleri ise alınmamıştır. Bir mekan iyi aydınlatılmaz ise

TSE dangalı kazık

Türk Standartları Enstitüsü, üzerinde kendi damgasını taşıyan elektrik kablosunun kalitesiz olduğunu tespit etti

ZAMAN BULAMİYOR: Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şube Sekreteri Macit Mutaf ise, "TSE standart üretmek, kontrolü meslek odalarına bırakmamak. An-

YETERSİZ DENETİM: Koruma Vahfi Tüketiciyi Dindar Soyler, TSE'nin belge verdiği mal-

NASIL ANLAŞILDI: İzmirli bir elektrik teknisyeni, dükkânında yeni alınmış kablolardan

nerelen işlerle uğra-

İş kazaları, işçi sağlığı-iş güvenliği

Özellikle insan hayatı ve sağlığı bakımından önem taşıyan iş kazalarının önlenmesi hepimizin ve her işyerinin en önemli sorunudur. İlk yardım, işçi sağlığı ve iş güvenliği hususunda ilk ve en önemli engelin kişilere konunun inandırılması olduğunu söyleyebiliriz.

İş kazaları "Belirli bir zarara veya yaralanmaya neden olan beklenmeyen ve önceden planlanmamış bir olay" diye tanımlanmaktadır. İş kazalarını ve meslek hastalıklarının önlemek için işveren tarafından alınması ve işçi tarafından uyulması gerekli olan önlemlere de "işçi sağlığı ve iş güvenliği" denmektedir.

Yapılan araştırmalar iş güvenliği ile işgücü verimliliği arasında karşılıklı bir etkileşim ve bağımlılık olduğunu ortaya koymuştur. İş kazalarının önlenmesiyle işyerinde verimlilik ve üretim artışı olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında konunun bir mühendislik kavramı içerdiğini ve hatta bunun bir mühendislik dalı olduğunu söyleyebiliriz.

İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi veya azaltılması için alınacak önlemlerin tümüne ise İş Güvenliği denir. İş güvenliğini sağlamak için gereken koşullar şunlardır:

1. Mevzuat: İş Güvenliğini yerleştirmek ve geliştirmek için hazırlanmış olan yasa ve buna dayalı olarak çıkarılmış tüzük hükümleri iş güvenliği mevzuatıdır. Örnek olarak İş Kanunu ve Sosyal Sigortalar, Çalışma Bakanlığı, İşçi Sigortaları Kurumu, Umumi Hıfzısıhha, Türk Tabipler Birliği, Maden, İmar, Belediye, Karayolları Trafik, Su ürünleri, Deniz-İş, TSE Kuruluş Kanunları ile İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü, Radyasyon Sağlığı Tüzüğü, Karayolları Trafik Tüzüğü, Su Ürünleri vb. tüzükler gösterilebilir.

2. Standartlar: Endüstride kullanılan araç ve gereçlerin ve koruyucu malzemelerin belirli standartlara göre yapılması gerekmektedir.

3. Denetim: İşyerlerinde koşulların iş güvenliği mevzuatına göre olup olmadığını incelenmesidir.

4. Teknik Araştırma: Meydana gelen ve olası kazalardan alınan dersler ve incelemeler sonucunda işe uygun araç ve gereçlerin makina ve kişisel koruyucuların geliştirilerek daha güvenli hale getirilmeleri çalışmalarını kapsar.

5. Sağlık kontrolleri: Mevzuatta mevcut hükümlere göre işçilerin işe giriş ve periyodik sağlık muayenelerinin yapılmasıdır.

6. Psikolojik Araştırmalar: Kazaları oluşturan psikolojik etkenlerin ele alınması ve incelenmesidir.

7. İstatiksel Araştırmalar: Kazaların cinsleri, sayıları kimlerin kazaya uğradığını belirlenmesi ve kazaların nedenleri üzerindeki çalışmalarlardır.

8. Öğretim: Teknik okullara iş güvenliği derslerinin ko-

nulması ve teknik elemanların bu yönde bilgilendirilmesidir.

9. Eğitim: İşçilerin, özellikle işe yeni alınmış işçilerin iş güvenliği konularında pratik eğitimlerinin yapılmasıdır.

10. İnandırma: İş kazalarının olmamasının işçi ve işverenlerin lehine bir durum olduğuna tarafları inandırma çabalarıdır.

11. Sigorta: İş güvenliğinde özenli olan iş yerleri için prim miktarlarını azaltıcı teşvik hükümlerinin konulmasıdır.

12. İşyerindeki işlerlik: İş yerinde iş güvenliği ile ilgili kişi ve kuruluşlar arasında tutarlı ve dengeli ilişkilerin yürütülmesidir.

İş kazalarının nedenleri ve maliyeti;

İş kazalarının nedenlerini üç gruba ayırabiliriz.

1. Teknik Nedenler: Makina ve teçhizatın koruyucusunun olmaması, arızalı çalışması vb.

2. Kişisel Nedenler: Bilgisizlik, dikkatsizlik, ihmal ve psikolojik nedenler gibi.

3. Umulmadık Olaylar: Deprem, sel gibi, Teknik nedenler tehlikeli durumu, kişisel nedenler tehlikeli hareketi yaratır.

İş kazaları formüle edilirse;

İş kazası = Tehlikeli durum x Tehlikeli hareket şeklinde ifade edilebilir.

İş kazaları sonucunda geçici iş görememezlik, sürekli iş görememezlik ve ölüm olayları olmaktadır. Tüm bu olayların işletmeye yüklediği maliyetler dolaysız ve dolaylı maliyetler şeklinde incelenmektedir.

A) Dolaysız Maliyetler.

1. Tıbbi müdahale, ilaç ve hastahane masrafları ile iş kazaları sonucuna göre verilen ödenekler,

2. Mahkeme masrafları,

3. Sigortalıya ödenen tazminatlar,

B) Dolaylı Maliyetler.

1. İşgücü kaybı,

2. Üretim kaybı,

3. Üst makamlar ve hükümetçe yapılan uygulama masrafları, olarak maliyetler hesaplanmaktadır.

İş kazalarının olması ekonomide üretken kapasiteyi olumsuz yönde etkilemektedir. Araştırmalar, dolaylı (görünmeyen) maliyetin dolaysız (görünür) maliyetten dört kat daha fazla olduğunu göstermektedir.

İş kazaları konusunda ülkemizde sağlıklı kayıtlar bulunmamaktadır. Bu konuda TEK ve SSK'dan alınan bilgiler aşağıdadır.

TEK'de 1986 yılı içinde 56185 eleman mevcuttur. 37 adet ölümle sonuçlanan 671 adet iş kazası olmuştur.

Devamı 6. Sayfada

**TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ HABER BÜLTENİ**

• AYDA BİR ÇIKAR
• ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR
ŞUBESİ ÜYELERİNE ÜCRETSİZ
YOLLANIR.
• ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR
ŞUBESİ ADINA SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ
SORUMLUSU M. MACİT MUTAF

ADRES: TALATPAŞA BUL. NO: 17/1,
ALSANCAK-İZMİR
TEL: 213545/221760

BASILDIĞI YER: TÜKELMAT AŞ.
İZMİR TEL: 259350 (4 Hat)